

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే

॥ త్రిచత్వారింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ త్రిచత్వారింశః సర్గః ॥

భగీరథస్య తపసా తుష్టేన శివేన గంగాం శిరసి ధారయిత్వా తస్యా
బిందుసరోవరే త్యాగస్తత్ర స్వాత్మానం సప్తసు ధారాసు సంవిభజ్య భాగీరథ్యా
భగీరథమనుగమ్య తత్ప్రత్యాణాముద్ధరణం చ

దేవదేవే గతే తస్మిన్ సోఽంగుష్ఠాగ్రనిపీడితాం ।

కృత్వా వసుమతీం రామ వత్సరం సముపాసత ॥ 1.43.1 ॥

అథ సంవత్సరే పూర్ణే సర్వలోకనమస్కృతః ।

ఉమాపతిః పశుపతీ రాజానమిదమబ్రవీత్ ॥ 1.43.2 ॥

ప్రీతస్తేఽహం నరశ్రేష్ఠ కరిష్యామి తవ ప్రీయం ।

శిరసా ధారయిష్యామి శైలరాజసుతామహం ॥ 1.43.3 ॥

తతో హైమవతీ జ్యేష్ఠా సర్వలోకనమస్కృతా ।

తదా సాతిమహద్రూపం కృత్వా వేగం చ దుఃసహం ॥ 1.43.4 ॥

ఆకాశాదపతద్ రామ శివే శివశిరస్సుత ।

అచింతయచ్ఛ సా దేవీ గంగా పరమదుర్ధరా ॥ 1.43.5 ॥

విశామ్యహం హి పాతాలం స్రోతసా గృహ్య శంకరం ।

తస్యావలేపనం జ్ఞాత్వా క్రుద్ధస్తు భగవాన్ హరః ॥ 1.43.6 ॥

తిరోభావయితుం బుద్ధిం చక్రే త్రినయనస్తదా ।

సా తస్మిన్ పతితా పుణ్యా పుణ్యే రుద్రస్య మూర్ధని ॥ 1.43.7 ॥

హిమవత్ప్రతిమే రామ జటామండలగహ్వరే |
సా కథంచిన్మహీం గంతుం నాశక్నోద్ యత్నమాస్థితా || 1.43.8 ||

నైవ సా నిర్గమం లేభే జటామండలమంతతః |
తత్రైవాబభ్రమద్ దేవీ సంవత్సరగణాన్ బహూన్ || 1.43.9 ||

తామపశ్యత్ పునస్తత్ర తపః పరమమాస్థితః |
స తేన తోషితశ్చాసీదత్యంతం రఘునందన || 1.43.10 ||

విససర్జ తతో గంగాం హరో బిందుసరః ప్రతి |
తస్యాం విసృజ్యమానాయాం సప్త స్తోతాంసి జజ్ఞిరే || 1.43.11 ||

హ్లాదినీ పావనీ చైవ నలినీ చ తథైవ చ |
తిస్రః ప్రాచీం దిశం జగ్ముర్గంగాః శివజలాః శుభాః || 1.43.12 ||

సుచక్షుశ్చైవ సీతా చ సింధుశ్చైవ మహానదీ |
తిస్రశ్చైతా దిశం జగ్ముః ప్రతీచీం తు దిశం శుభాః || 1.43.13 ||

సప్తమీ చాన్వగాత్ తాసాం భగీరథరథం తదా |
భగీరథోఽపి రాజర్షిదివ్యం స్యందనమాస్థితః || 1.43.14 ||

ప్రాయాదగ్రే మహాతేజా గంగా తం చాప్యనువ్రజత్ |
గగనాచ్ఛంకరశిరస్తతో ధరణిమాగతా || 1.43.15 ||

అసర్పత జలం తత్ర తీవ్రశబ్దపురస్కృతం |
మత్స్యకచ్ఛపసంఘైశ్చ శింశుమారగణైస్తథా || 1.43.16 ||

పతద్భిః పతితైశ్చైవ వ్యరోచత వసుంధరా |
తతో దేవర్షిగంధర్వా యక్షసిద్ధగణాస్తథా || 1.43.17 ||

వ్యలోకయంత తే తత్ర గగనాద్ గాం గతాం తదా |
విమానైర్నగరాకారైర్హయైర్గజవరైస్తథా || 1.43.18 ||

పారిష్లవగతాశ్చాపి దేవతాస్తత్ర విష్టితాః |
తదద్భుతమిమం లోకే గంగావతరముత్తమం || 1.43.19 ||

దిదృక్షువో దేవగణాః సమీయురమితౌజసః |
సంపతద్భిః సురగణైస్తేషాం చాభరణౌజసా || 1.43.20 ||

శతాదిత్యమివాభాతి గగనం గతతోయదం |
శింశుమారోరగగణైర్మీనైరపి చ చంచలైః || 1.43.21 ||

విద్యుద్భిరివ విక్షిప్తైరాకాశమభవత్ తదా |
పాండురైః సలిలోత్పిడైః కీర్యమాణైః సహస్రథా || 1.43.22 ||

శారదాభేరివాకీర్ణం గగనం హంససంప్లవైః |
క్వచిద్ ద్రుతతరం యాతి కుటిలం క్వచిదాయతం || 1.43.23 ||

వినతం క్వచిదుద్భూతం క్వచిద్ యాతి శనైః శనైః |
సలిలేనైవ సలిలం క్వచిదభ్యాహతం పునః || 1.43.24 ||

ముహురూర్ధ్వపథం గత్వా పపాత వసుధాం పునః |
తచ్ఛంకరశిరోభ్రష్టం భ్రష్టం భూమితలే పునః || 1.43.25 ||

వ్యరోచత తదా తోయం నిర్మలం గతకల్మషం |
తత్రర్షిగణగంధర్వా వసుధాతలవాసినః || 1.43.26 ||

భవాంగపతితం తోయం పవిత్రమితి పస్పృశుః |
శాపాత్ ప్రపతితా యే చ గగనాద్ వసుధాతలం || 1.43.27 ||

కృత్వా తత్రాభిషేకం తే బభూవుర్గతకల్మషాః |
ధూతపాపాః పునస్తేన తోయేనాథ శుభాన్వితాః || 1.43.28 ||

పునరాకాశమావిశ్య స్వాన్ లోకాన్ ప్రతిపేదిరే |
ముముదే ముదితో లోకస్తేన తోయేన భాస్వతా || 1.43.29 ||

కృతాభిషేకో గంగాయాం బభూవ గతకల్మషః |
భగీరథో హి రాజర్షిదివ్యం స్యందనమాస్థితః || 1.43.30 ||

ప్రాయాదగ్రే మహారాజస్తం గంగా పృష్ఠతోఽన్వగాత్ |
దేవాః సర్షిగణాః సర్వే దైత్యదానవరాక్షసాః || 1.43.31 ||

గంధర్వయక్షప్రవరాః సకిన్నరమహోరగాః |
సర్పాశ్చాస్పరసో రామ భగీరథరథానుగాః || 1.43.32 ||

గంగామన్వగమన్ ప్రీతాః సర్వే జలచరాశ్చ యే |
యతో భగీరథో రాజా తతో గంగా యశస్వినీ || 1.43.33 ||

జగామ సరితాం శ్రేష్ఠా సర్వపాపప్రణాశినీ |
తతో హి యజమానస్య జహ్నోరద్భుతకర్మణః || 1.43.34 ||

గంగా సంప్లావయామాస యజ్ఞవాటం మహాత్మనః |
తస్యావలేపనం జ్ఞాత్వా క్రుద్ధో జహ్వాశ్చ రాఘవ || 1.43.35 ||

అపిబత్ తు జలం సర్వం గంగాయాః పరమాద్భుతం |
తతో దేవాః సగంధర్వా ఋషయశ్చ సువిస్మితాః || 1.43.36 ||

పూజయంతి మహాత్మానం జహ్నుం పురుషసత్తమం |
గంగాం చాపి నయంతి స్మ దుహితృత్వే మహాత్మనః || 1.43.37 ||

తతస్తుష్టో మహాతేజాః శ్రోత్రాభ్యామస్పృజత్ ప్రభుః |
తస్మాజ్జహ్వాసుతా గంగా ప్రోచ్యతే జాహ్నవీతి చ || 1.43.38 ||

జగామ చ పునర్గంగా భగీరథరథానుగా |
సాగరం చాపి సంప్రాప్తా సా సరితృవరా తదా || 1.43.39 ||

రసాతలముపాగచ్ఛత్ సిద్ధ్యర్థం తస్య కర్మణః |
భగీరథోఽపి రాజర్షిర్గంగామాదాయ యత్నతః || 1.43.40 ||

పితామహాన్ భస్మకృతానపశ్యద్ గతచేతనః |
 అథ తద్భస్మనాం రాశిం గంగాసలిలముత్తమం |
 ప్లావయత్ పూతపాప్మానః స్వర్గం ప్రాప్తా రఘూత్తమ || 1.43.41 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రిచత్వారింశః సర్గః ||